

Quotidiana Christiani Militis Tessera

Stanyhurst, Guillaume

Coloniæ Agrippinæ, 1682

25. Dies Julii. Remotâ Justitiâ, quid sunt Regna, nisi magna latrocinia?
Sanctus Augustinus lib. 14. de Civit.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55659](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55659)

Julius.

Tessera.

573

lum. cave rupturum: Melius enim est tendere, quam rumpere. Est modus in rebus: Ne quid nimis. An invidio, quia citò, & benè curris? Nequaquam; amo cursum, sed timeo defectum. Virtutes non benè colligit, qui matrem virtutum spernit: à spirpe virtutum degenerat virtus, quæ lineam temperantiæ non servat. Jejunæ, sed non ut palpites, & respirare vix possis; accumbe mensæ, sed non ut succumbas gulæ; impallesce charitatis, sed non ut affligaris morbis; vaca precibus, sed non ut deficias viribus: incumbe in studium, sed non ut frangas cerebrum: enitere ad perfectionis fastigium, sed non postea cadas in præcipitium. Declina à dextra excessus, & à sinistra defectus: mediotutissimus ibis. Suscipe tanquam sacrum Apollinis axioma, hoc Poëma:

Prævalet in cunctis, discreta modestia punctis.

25. DIES JULII.

Remotâ Justitiâ, quid sunt Regna, nisi magna latrocinia? *Sanctus Augustinus lib. 14. de Civit.*

Justitia. I. **P**rudencia nunquam incedit solitaria; eam, vel præcedunt, vel comitantur, vel subsequuntur aliæ virtutes. Has inter familiam ducit Justitia; quâ remotâ, nulla stare potest vel Respublica, vel privata familia. Democritus dicebat, duos esse Deos; qui res universas gubernarent. Præmium & supplicium. Utrumque munus est Justitiæ; quæ probis præmia, impiis infligit supplicia. Hoc ultimum non tantum est utile, sed necessarium. Nisi enim parentur erroribus flagra, blasphemis forcipes, perjuriis equulei, hæreticis ignes, homicidis gladii, furibus

furibus cruces, seditiosis carceres: plures essent in civitate fures, in semitis grassatores, in sylvis prædones, ubique homicidæ, quàm in nemoribus belluæ. Maximilianus Imperator, triplici spectaculo fertur delectari solitus. Primò, conspiciendo campum, copiis militaribus instructum. Secundò, Chorùm referunt Monachis. Tertio, patibulum plenum furibus Primùm. Urbes tutari dicuntur: Secundùm, Religionem: Tertium, Justitiam.

II. Sine hac, Regna forent omnium præda. Tot enim sunt passim malefici, & tot committuntur maleficia: ut si in crucem agendi forent, quicumque coràm tribunali, Divinæ id merentur Justitiæ, defuturi videantur & carnifices, à quibus supplicio afficerentur, & cruces, quibus affigerentur. Torenim deberent esse cruces, quot sunt ferè arbores. Scitè Macrobius: (a) *Sine Justitia, nec exiguus hominum cœtus, imò ne domus quidem parva constabit.* Rectè, quia si noxii nihil timerent, innocentes semper pertimescerent. Hi igitur duo, sunt Reipublicæ poli, præmium, & pœna. Licet pulcherrimum sui præmium & pretium, ipsa sibi sit virtus: tamen pœnit multos gratis esse bonos: vix est, qui credat grandem sui mercedem esse virtutem: quare appendice aliâ, præmio, necesse est provocari mortales. Adji-cienda est mercedi sua soror pœna. Multitudo non rationi paret, nec necessitati: minorem sensum honoris habet, quàm doloris. Quare improbi, velut jumenta, affiendi sunt ictu, aut metu: & quos pudor innocens non ultrò cruentat: timor severus invictos consternat. Intremus scholam, in qua Magister non

(a) *Sum. l. 8.*

Julius.

Tessera.

575

non adest: quanti ibi clamores? quantæ insolentiæ? Spectemus exercitum sine disciplina militari: quæ non confusio, quæ non licentia, & immanitas? Intueamur Rempublicam, in qua nemo suspenditur, nullus agitur in rotam, nemo capite plectitur, nullus carcerem metuit: an non ibi omnia furtis, rapinis, homicidiis scatent? Ita si in mundo desit Justitia; virtutes exulant, clavum tenent vitia.

III. Utinam quilibet Princeps Catholicus tam foret æqui tenax, ac Imperator Ethnicus Trajanus. Is Justitiæ non tantum, ne in suo periret imperio, conservandæ: sed ut floreret, observandæ fuit studiosus, ut aliquando ense strictum Præfecto urbi in conspectu omnium dederit, dixitque: *Capere ferum hoc, & siquidem Imperium rectè gesserò, pro me; sin aliter, contra me hoc utere.* Succedat Gentili Princeps Christianus. Cùm Fridericus Imperator Hungariæ, ac Bohemiæ Regem educaret, non defuerunt, qui perdendum suaderent puerum; cujus vita ingentes molestias Cæsari, mors Regna, & maximas opes esset allatura. Ad quos ille: *Ergò me opulentum magis Regem, quam piùm, quam justum cupitis? at ego Justitiam, bonumq; nomen, divitiis, cunctisq; rebus antepono.* Quisquis cupit in leges Justitiæ jurare, eo sit animo, quo Cleon, qui cum Reipublicæ administrationem capesseret, testatus est se jam omnium amicitiarum vincula velle solvere: quod amici plerumque obstant, ne liceat ubique rectum tenere clavum. Quod si amicus quid petat, quod Justitiæ repugnat legibus, reponat, quod Rutilius, qui amico cuidam, rem injustam petenti, pernegabat: cumque is commotus per summam indignationem diceret:

Quid

Quid ergò mihi opus est tuâ amicitia si quæ abs te rogo, non facis, Imò, inquit Rutilius: Quid mihi opus est tuâ amicitia; si me urgere cupis, ut in Justitiæ leges, tuâ causâ peccem? Itaque, nunquam stateram transgrediaris: quia

Cui tanx longinqua est, sunt illi damna propinqua.

26. DIES IULII.

Elige; postea dilige. *Seneca epistol. 3. ad Lucil.*

Amicitia. I.

HÆc Tesseræ non tam est sapientiæ præceptum, quam veritatis effatum. Amicus non tantum debet esse dilectus, sed è millibus electus. Sub aquilis Justitiæ militat, ut aliæ plures virtutes, sic & Amicitia. Maximum humanorum bonorum, amicus sine delectu non est admittendus. Sub aquilis Justitiæ militat, ut aliæ plures virtutes, sic & Amicitia. Maximum humanorum bonorum, amicus sine delectu non est admittendus: non casu, nec temerè, sed consilio, & maturè parandus est. Ne adulterinam habeamus geminam, sine periculo, & jurejurando; aut vadimonio non emitur, cum idem, & ornatui, & aspectui officium præstet genuina & adulterina. Cur sine delectu, & experimento amicus, qui non aliò ære quam amore emitur? qui tantum potest, nocere falsus, quam prodesse verus. Amicitia sydus, sola est virtus; sine ea, est virus. Digni sunt amicitia; quibus in ipsis fuerit causa, cur diligantur. Amoris artificium, est copulantis animos, conflantis, scilicet, ex duobus stium. Hæc vera amicitia est, cum extra se agitata mens amantis, in amatum transfunditur; cum ani-